

Przedшкоlny system nagród i kar

obowiązujący

**w Przedszkolu Samorządowym „Słoneczko” w Rosnówku,
i Oddziale Zewnętrznym w Szreniawie**

Rozpatrując problem kar i nagród trzeba podkreślić, iż największą wartość w wychowaniu dziecka mają oddziaływania pozytywne, takie jak zachęta, uznanie, pochwała, czyli po prostu nagroda. Wszystkie formy nagradzania bardzo silnie oddziałują na uczucia człowieka i stanowią bodziec kierujący jego postępowaniem, a im wyższy stopień świadomości społecznej wychowanek, tym większego nabierają one znaczenia. Dlatego w pracy wychowawczej zarówno nauczyciela przedszkola jak i rodzica powinny dominować takie sposoby oddziaływania na postępowanie dziecka, które sprawiają mu przyjemność, dają poczucie zadowolenia, a tym samym najlepiej mobilizują do pożądanego wychowawczo postępowania.

Natomiast jeżeli mówimy o karach, to nie dlatego, aby uznać je za pożądaną środek wychowawczy, a jedynie w tym celu, aby pokazać jak należy rozumieć karę w stosunku do dziecka przedszkolnego, w przypadku jego negatywnego zachowania się i unikać takich reakcji, które nigdy nie powinny mieć miejsca oraz racjonalnie i z umiarem tymi karami dysponować

Dzieci potrzebują precyzyjnego określenia, co jest dozwolone, a czego nie wolno. Opracowując wspólnie z nimi "Kontrakt grupowy" musimy zarówno wspierać i motywować je do przestrzegania obowiązujących norm i zasad, jak również konsekwentnie go egzekwować

Formy nagradzania zachowań respektujących ustalone normy i zasady:

- pochwała wobec grupy,
- pochwała indywidualna,
- pochwała przed rodzicami,
- atrakcyjne spędzanie czasu, atrakcyjna zabawa w grupie według pomysłu dzieci,
- darzenie dziecko szczególnym zaufaniem np. zwiększając zakres jego samodzielności,
- drobne nagrody rzeczowe, np. emblematy uznania (odznaka, order),
- dostęp do atrakcyjnej zabawki.

Nagradzamy za:

- stosowanie ustalonych umów i zasad,
- wysiłek włożony w wykonanie pracy, zadania,
- wypełnienie podjętych obowiązków,
- bezinteresowną pomoc innym,
- stosowanie zasad ochrony przyrody,
- aktywny udział w pracach grupy.

Po ustaleniu norm postępowania powinniśmy także ustalić konsekwencje za brak podporządkowania się im.

Formy karania za niestosowanie się do ustalonych wspólnie zasad:

- kara naturalna jako bezpośrednie następstwo winy (w sytuacjach nie zagrażających zdrowiu dziecka),
- zastosowanie aktywności mającej na celu rozładowanie negatywnych emocji,
- upomnienie słowne (przypomnienie obowiązujących zasad),
- rozmowa - przedstawienie następstw zachowania (skłonienie dziecka do autorefleksji),
- wyrażenie przez nauczyciela smutku i nie zadowolenia z powodu zachowania dziecka,
- odsunięcie na krótki czas od zabawy,
- poinformowanie rodziców o przewinieniu.

Kary stosujemy za:

- nieprzestrzeganie ustalonych norm i zasad współżycia w grupie i przedszkolu,
- stwarzanie sytuacji zagrażających bezpieczeństwu i zdrowiu własnemu i innych,
- zachowania agresywne,
- niszczenie wytworów pracy innych, ich własności,
- celowe nie wywiązanie się z podjętych obowiązków.

Sposoby reagowania nauczycieli i rodziców na "trudne" zachowania dzieci, pożądane w procesie budowania dyscypliny:

- ustal jasne zasady postępowania, zawrzyj umowę z dzieckiem
- ustal konsekwencje nieprzestrzegania umów
- odwołuj się do ustalonych reguł i zasad, przypominaj o nich
- reaguj na to co widzisz, słyszysz, czujesz - brak reakcji jest przyzwoleniem na niewłaściwe zachowanie
- bądź konsekwentny
- wprowadź zwyczaje i sygnały ostrzegawcze, zawierające wyraźną niewypowiedzianą wskazówkę, przypomnienie lub polecenie: wcześniej umówiony znak, minę, gest, dźwięk, postawę ciała.
- skoncentruj się na głównym problemie - nie załatwisz wszystkich problemów naraz
- twoje komunikaty werbalne i niewerbalne muszą być spójne
- używaj krótkich instrukcji
- mów czego oczekujesz i co chcesz, żeby dzieci robiły, a nie, czego nie chcesz
- używaj słowa dziękuję na końcu formy rozkazującej
- używaj słów "proszę", "teraz", "już" jeżeli dziecko jest niezdecydowane lub potrzebne mu jest ponaglenie
- uśmiechnij się i żartuj bez naśmiewania się
- monitoruj proces zmian
- udzielaj informacji zwrotnych
- świętuj sukcesy!

Najważniejszym aspektem jest ustalenie zasad, konsekwentne ich przestrzeganie oraz postawa nauczyciela w przedszkolu czy rodzica w domu. Tworząc zasady grupowe powinniśmy brać pod uwagę te, które w precyzyjny sposób opisują konkretne zachowania. Należy jednak pamiętać, że ustalenie zbyt wielu zasad jest niepraktyczne, ponieważ powoduje nadmierne kontrolowanie zachowania dzieci. Zasady te powinien ustalić nauczyciel wspólnie z dziećmi, a w domu rodzice z dzieckiem. Muszą one być sformułowane w prosty sposób, tak aby dziecko wiedziało, jakie działania uznane są za niewłaściwe, a także co się stanie, gdy postąpi ono wbrew przyjętym regułom. **Istotną sprawą jest konsekwentne i stanowcze przestrzeganie tych zasad.** Ustalenia takie przynoszą korzyści obustronne: wskazują dzieciom jasne granice, przez co ułatwiają im orientację w grupie, dają im również możliwość współdecydowania, poczucie wspólnoty i uczą odpowiedzialności, a zatem zdejmują z nauczyciela trudną decyzję, jaką musi podjąć w sytuacji problemowej.

Konsekwencjami zachowań agresywnych może być wykluczenie na jakiś czas ze wspólnej zabawy, dodatkowe zadania czy utrata przywilejów (np. dyżurnego).

Postawa nauczyciela wobec grupy może wyzwać zachowania konstruktywne (pobudzające), które stanowią dla dziecka zachętę do działania i nagrodę. Taką postawą jest np. polecenie połączone z zachętą do samodzielności i odwagi, dopingowanie do wytrwałości, odwoływanie się do wartości, chwalenie dziecka. To pozytywne nastawienie wobec wychowanków zwiększa aspiracje i dążenia, wywołuje wzajemny szacunek, a życzliwy klimat sprzyja efektom. I odwrotnie: destruktywne zachowania nauczyciela, są odbierane przez dzieci jako brak życzliwości.

Nagrody, podobnie jak kary, stosować należy z umiarem aby dzieci nie podejmowały różnego rodzaju pozytywnych działań tylko w celu uzyskania nagrody. W stosowaniu nagród i kar należy stosować więc metodę "złotego środka" i przynajmniej od czasu do czasu, zadawać sobie samemu pytania: do czego zmierzam w wychowaniu dziecka, co chcę osiągnąć teraz a co w dalszej perspektywie, jakie umiejętności pragnę rozwinąć, co chciałabym aby dziecko osiągnęło, gdy dorośnie.

Przedszkolny system nagród i kar opracowany został na podstawie ankiet wypełnionych przez rodziców, a także podczas posiedzenia Rady Pedagogicznej i Rady Rodziców.